

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

15 декември 2016 година *

„Преюдициално запитване — Свободно движение на хора — Права на работниците —
Равно третиране — Социални предимства — Финансова помощ за следване на висше
образование — Условие за произход — Понятие „дете“ — Дете на съпруга(та) или на
регистрирания партньор — Принос за издръжката на това дете“

По съединени дела C-401/15—C-403/15

с предмет три преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Cour administrative (Люксембург) с актове от 22 юли 2015 г., постъпили в Съда на 24 юли 2015 г., в рамките на производства по дела

Noémie Depesme (C-401/15),

Saïd Kerrou (C-401/15),

Adrien Kauffmann (C-402/15),

Maxime Lefort (C-403/15)

срещу

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Prechal, А. Rosas (докладчик), С. Toader и Е. Jarašiūnas, съдии,

генерален адвокат: М. Wathelet,

секретар: А. Calot Escobar,

като има предвид становищата, представени:

— за N. Depesme и S. Kerrou, от P. Peuvrel, avocat,

— за А. Kauffmann, от S. Jacquet, avocat,

— за М. Lefort, от S. Coï, avocat,

* Език на производството: френски.

— за люксембургското правителство, от D. Holderer, в качеството на представител, подпомагана от P. Kinsch, avocat,

— за Европейската комисия, от D. Martin и Kellerbauer, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 юни 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 45 ДФЕС и на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 2011 г., стр. 1).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на три спора между, съответно, г-жа Noémie Depesme и г-н Saïd Kerrou, г-н Adrien Kauffmann и г-н Maxime Lefort, от една страна, и ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (министърът на висшето образование и науката, Люксембург, наричан по-нататък „министърът“), от друга страна, по повод на отказа на последния да предостави на г-жа Depesme, г-н Kauffmann и г-н Lefort държавната финансова помощ за следване на висше образование за академичната 2013/2014 г.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно член 7 от Регламент (ЕИО) № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, 1968 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 1, стр. 11):

„1. Работник, който е гражданин на държава членка, не може поради своето гражданство да бъде третиран на територията на друга държава членка различно от работниците — нейни граждани по отношение на условията за наемане и условията на труд, и по-специално, по отношение на трудовото възнаграждение, уволнението и ако остане безработен — на възстановяването или новото наемане на работа.

2. Той има право на същите социални и данъчни предимства, както работниците местни граждани.

[...]“.

- 4 Член 10 от Регламент № 1612/68 предвиждаше:

„1. Независимо от тяхното гражданство, имат право да се настаняват заедно с работник гражданин на държава членка, нает на работа на територията на друга държава членка, следните лица:

а) съпруг/а и техни низходящи, на възраст под 21 години или издържани от тях;

[...]“.

5 Член 10 от Регламент № 1612/68 е отменен с Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56).

6 Съображения 3 и 5 от Директива 2004/38 гласят:

„(3) Гражданството на Съюза следва да бъде основният статус на гражданите на държавите членки, когато те упражняват правото си на свободно движение и пребиваване. Поради това е необходимо да се кодифицират и преразгледат съществуващите инструменти на Общността, в които поотделно се разглеждат - работници, самостоятелно заети лица, както и студенти и други незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи правото на свободно движение и пребиваване на всички граждани на Съюза.

[...]

(5) За да бъде упражнявано при обективни условия на свобода и зачитане на достойнството, правото на всички граждани на Съюза да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки следва да бъде предоставено също така и на членовете на техните семейства, независимо от тяхната националност. По смисъла на настоящата директива в определението "член на семейството" следва също да се включва регистрираният партньор, ако законодателството на приемащата държава членка третира регистрираното съжителство като равнозначно на брак“.

7 Член 2 от посочената директива предвижда:

„За целите на настоящата директива:

[...]

2) „Член на семейство“ означава:

а) съпруга/съпругата;

б) партньор, с когото гражданинът на Съюза е сключил регистрирано съжителство въз основа на законодателството на държава членка, ако законодателството на приемащата държава членка третира регистрираното съжителство като равносилно на брак и в съответствие с условията, посочени в приложимото за случая законодателство на приемащата държава членка;

в) преки наследници, които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка, както и такива, които са наследници на съпруга/съпругата или партньора така, както е определен в буква б);

[...]

[...]“.

8 Регламент № 1612/68 е отменен и заменен, считано от 16 юни 2011 г., с Регламент № 492/2011. Член 7 от Регламент № 492/2011 възпроизвежда текста на член 7 от Регламент № 1612/68.

- 9 Съображение 1 от Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в контекста на свободното движение на работници (ОВ L 128, 2014 г., стр. 8), има следното съдържание:

„Свободното движение на работници, установено в член 45 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), е основна свобода на гражданите на Съюза и един от стълбовете на вътрешния пазар на Съюза. Неговото прилагане е доразвито от правото на Съюза, чиято цел е да се гарантира, че правата, предоставени на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, се упражняват в пълна степен. Понятието „членове на техните семейства“ следва да има същото значение като понятието, определено в член 2, точка 2 от Директива [2004/38/ЕО], и се прилага и за членовете на семействата на погранични работници“.

- 10 Член 1 от тази директива предвижда:

„В настоящата директива се предвиждат разпоредби, които улесняват единното прилагане и изпълнение на практика на правата, предоставени от член 45 от ДФЕС и членове 1—10 от Регламент [№ 492/2011]. Настоящата директива се прилага за гражданите на Съюза, упражняващи тези права, и членовете на техните семейства („работниците на Съюза и членовете на техните семейства“)“.

- 11 Съгласно член 2 от посочената директива:

„1. Настоящата директива се прилага по отношение на следните въпроси, както са посочени в членове 1 — 10 от Регламент [№ 492/2011], в областта на свободното движение на работници:

[...]

в) достъп до социални придобивки и данъчни облекчения;

[...]

2. Обхватът на настоящата директива е идентичен с обхвата на Регламент [№ 492/2011]“.

Люксембургското право

- 12 Държавната финансова помощ за висше образование е уредена към момента на настъпването на фактите в главното производство в Закон от 22 юни 2000 г. за държавната финансова помощ за висше образование (*Mémorial* A 2000 г., стр. 1106), изменен със Закона от 19 юли 2013 г. (*Mémorial* A 2013 г., стр. 3214) (наричан по-нататък „измененият Закон от 22 юни 2000 г.“).
- 13 Закона от 19 юли 2013 г., който е приет вследствие на решение от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др. (C-20/12, EU:C:2013:411), и който изменя Закона от 22 юни 2000 г. само по отношение на академичната 2013/2014 г., въвежда член 2 bis в последния закон.
- 14 Член 2 bis от изменения Закон от 22 юни 2000 г. гласи следното:

„Студент, непреставан във Великото херцогство Люксембург, може също така да ползва финансова помощ за висше образование, при условие че е дете на наето или самостоятелно заето лице — гражданин на Люксембург или на Европейския съюз, или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство [от 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1992 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 53, стр. 3)], или на Швейцарската конфедерация, наето или упражняващо дейността си в Люксембург, и при

условие това лице да е било наето или да е упражнявало дейността си в Люксембург през непрекъснат период от поне пет години към момента на подаване на молбата на студента за финансова помощ за висше образование. Заетостта в Люксембург трябва да се равнява поне на половината от нормалното работно време, прилагано в предприятието на основание на закона, или евентуално на колективния трудов договор, който е в сила. Самостоятелно заетото лице трябва да е задължително и постоянно осигурявано във Великото херцогство Люксембург съгласно член 1, точка 4) от Кодекса за социално осигуряване през последните пет години към момента на подаване на молбата за финансова помощ за висше образование“.

15 Измененият Закон от 22 юни 2000 г. е отменен със Закона от 24 юли 2014 г. за държавната финансова помощ за висше образование (*Mémorial A* 2014 г., стр. 2188).

16 Член 3 от последния закон предвижда:

„От държавната финансова помощ за висше образование могат да се ползват студентите и учащите се, посочени в член 2, наричани по-нататък „студенти“, които отговарят на едно от следните условия:

[...]

(5) за студентите, които не са пребиваващи лица във Великото херцогство Люксембург:

[...]

б) да са деца на работник с люксембургско гражданство или с гражданство на Европейския съюз или на друга държава, която е страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария, нает или упражняващ дейността си във Великото херцогство Люксембург към момента на подаване на молбата на студента за финансова помощ за висше образование, при условие че този работник продължава да допринася за издръжката на студента и е бил нает или е упражнявал дейността си във Великото херцогство Люксембург през период от най-малко пет години към момента на подаване на молбата от студента за финансова помощ за висше образование през референтен период от седем години, считано със задна дата от деня на подаване на молбата за получаване на финансова помощ за висше образование, или при условие че чрез дерогация лицето, което запазва статуса си на работник, е отговаряло на определения по-горе критерий за пет години през седемгодишния период към датата на прекратяване на дейността“.

[...]“.

Споровете в главните производства и преюдициалният въпрос

17 Споровете в главните производства са свързани с условията за предоставяне на финансовите помощи от люксембургската държава във връзка с академичната 2013/2014 г., отпускани за следване на висше образование на непребиваващите в Люксембург студенти, предвидени от изменения Закон от 22 юни 2000 г.

18 Съгласно посочения закон тези финансови помощи се предоставят на студентите, които не пребивават в Люксембург, при условие, от една страна, те да са деца на наето или самостоятелно заето лице — гражданин на Люксембург или на Съюза, и от друга страна, това лице да е било наето или да е упражнявало дейността си в Люксембург през непрекъснат период от поне пет години към момента на подаване на молбата за помощ.

- 19 Безспорно е, че г-жа Depesme и г-н Kauffmann, френски граждани, пребиваващи във Франция, както и г-н Lefort, белгийски гражданин, пребиваващ в Белгия, са поискали от люксембургските органи държавна финансова помощ за академичната 2013/2014 г. за следване на висше образование във Франция — по отношение на първите, и в Белгия — по отношение на втория.
- 20 С писма съответно от 26 септември, 17 октомври и 12 ноември 2013 г. министърът отказва да уважи тези молби, с мотива че г-жа Depesme, както и г-н Kauffmann и г-н Lefort, не отговарят на условията, предвидени в изменения Закон от 22 юни 2000 г.
- 21 От трите акта за преюдициално запитване е видно, че всеки от съответните студенти подава молба за помощ, като в тази връзка изтъква единствено качеството на работник в Люксембург на своя втори баща. При това положение министърът приема, че г-жа Depesme, както и г-н Kauffmann и г-н Lefort, не могат да се квалифицират като „деца“ на пограничен работник съгласно условието, предвидено в член 2 bis от изменения Закон от 22 юни 2000 г., тъй като само вторите им бащи работят в Люксембург.
- 22 На 20 декември 2013 г. г-жа Depesme подава пред Tribunal administratif de Luxembourg (Административен съд Люксембург) жалба за отмяна на отнасящото се до нея решение за отказ на министъра. Като се позовава на качеството си на работник в Люксембург и като твърди, че осигурява издръжката на г-жа Depesme, нейният втори баща, г-н Kerrou, встъпва по своя воля в образуваното по нейно искане производство.
- 23 На 29 януари и 25 април 2014 г. г-н Lefort и г-н Kauffmann подават сходни жалби пред този съд срещу приетите по отношение на тях решения за отказ.
- 24 С решения от 5 януари 2015 г. Tribunal administratif de Luxembourg обявява жалбите на г-жа Depesme и на г-н Kerrou, както и на г-н Kauffmann и на г-н Lefort, за допустими, но неоснователни.
- 25 Г-жа Depesme и г-н Kerrou, както и г-н Kauffmann и г-н Lefort обжалват тези решения пред запитващата юрисдикция.
- 26 Г-жа Depesme и г-н Kerrou изтъкват по-специално че г-н Kerrou — пограничен работник в Люксембург от четиринадесет години, сключва брак на 24 май 2006 г. с майката на г-жа Depesme и оттогава и тримата са част от едно и също домакинство. Г-н Kerrou допринася за издръжката на детето на своята съпруга, включително по отношение на висшето образование на това дете, и получавал люксембургски семейни надбавки за своята доведена дъщеря, преди тя да започне следването си.
- 27 Г-н Kauffmann изтъква, че родителите му са разделени от 2003 г. и се развеждат на 20 юни 2005 г., като правото да упражнява родителски права над децата на двойката е предоставено на майката. Той посочва, че на 10 март 2007 г. майка му се омъжва за г-н Kiefer, пограничен работник в Люксембург, с когото оттогава г-н Kauffmann живее под един покрив. Г-н Kiefer осигурявал издръжката и образованието на г-н Kauffmann и получавал люксембургски семейни надбавки за последния.
- 28 Г-н Lefort изтъква, че баща му е починал, че майка му се е омъжила повторно за г-н Terwoigne, пограничен работник в Люксембург от над пет години, и че от датата на този брак той живее с майка си и втория си баща в едно домакинство. Г-н Terwoigne допринасял за финансовите разходи за семейното жилище и поемал и разходите за висше образование на г-н Lefort.
- 29 Люксембургската държава от своя страна иска да бъдат потвърдени решенията на Tribunal administratif от 5 януари 2015 г. и изтъква, че г-жа Depesme, г-н Kauffmann и г-н Lefort не са деца на вторите си бащи в правния смисъл на понятието.

- 30 Cour administrative (Върховен административен съд Люксембург) подчертава, че условието за произход, предвидено в член 2 bis от изменения Закон от 22 юни 2000 г., е било въведено, за да се вземе предвид решението от 20 юни 2013 г., Giersch и др. (C-20/12, EU:C:2013:411).
- 31 Според запитващата юрисдикция решаването на висящите пред нея три спора зависи от тълкуването на понятието „дете“ на пограничен работник по смисъла на член 2 bis от изменения Закон от 22 юни 2000 г., като се имат предвид това съдебно решение и спазването на принципа на недопускане на дискриминация, предвиден в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011. Тя изтъква също, че „релевантният критерий, изтъкнат в [това съдебно решение] е този на реалната степен на свързаност на непробиваващ студент — заявител във Великото херцогство Люксембург на финансова помощ за висше образование, по отношение на обществото и пазара на труда в Люксембург“. В случай че тази свързаност не произтича пряко от студента, поради това че той не е пребиваващо лице, а от референтния пограничен работник, запитващата юрисдикция иска да се установи какво тълкуване — стриктно правно или по-скоро икономическо, следва да се възприеме по отношение на родствената връзка между студента, заявяващ предоставянето на държавна финансова помощ за висше образование, и пограничния работник. Според запитващата юрисдикция тези две тълкувания поначало са допустими. Ако понятието „дете“ по смисъла на изменения Закон от 22 юни 2000 г. препраща към „дете на издръжка“, тогава се поставя въпросът за евентуалното отражение на размера на осигуряваната издръжка на студента от пограничния работник. Cour administrative уточнява, че този въпрос се отнася до сравняването на равнището на осигуряваната издръжка на студента от пограничния работник, от една страна, и от неговия или от неговите родители, от друга страна. Накрая запитващата юрисдикция задава въпрос за значението на интензивността на връзката между пограничния работник и единия от родителите на студента.
- 32 При тези условия Cour administrative решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос, формулиран по идентичен начин по дела C-401/15—C-403/15, освен едно допълнение по дело C-403/15, посочено в квадратни скоби:

„За да се изпълнят надлежно изискванията за недопускане на дискриминация с оглед на разпоредбите на член 7, параграф 2 от [Регламент № 492/2011], във връзка с член 45, параграф 2 ДФЕС, [дело C-403/15: „в контекста на член 33, параграф 1 от [Хартата на основните права на Европейския съюз], във връзка, евентуално, с член 7 от нея,“] с оглед на отчитането на реалната степен на свързаност на студент, който не е пребиваващо лице — заявител на финансова помощ за висше образование, с обществото и с пазара на труда в Люксембург — държава членка, в която пограничен работник е бил нает или е упражнявал дейността си съгласно условията, предвидени в член 2 bis от [изменения Закон от 22 юни 2000 г.] като пряка последица от решението на Съда от 20 юни 2013 г., [Giersch и др.(C-20/12, EU:C:2013:411)],

- следва ли условието този студент да е „дете“ на въпросния пограничен работник да се квалифицира като равностойно на „пряк наследник от първа степен, чийто произход е правно установен по отношение на праводателя му“, като акцентът се постави върху установената родствена връзка между студента и пограничния работник, за която се предполага, че съдържа посочената по-горе свързаност, или
- следва ли акцентът да се постави върху факта, че пограничният работник „продължава да осигурява издръжката на студента“, без непременно да е обвързан с правна родствена връзка с него, по-специално като се очертае достатъчна връзка на общност на живота, която е в състояние да го обвърже с единия от родителите на студента, спрямо когото е правно установена родствена връзка?

От тази втора гледна точка, трябва ли приносът на пограничния работник, който се презумира като незадължителен, в случай че не е изключителен, а паралелен с този на родителя или родителите, имащи правна родствена връзка със студента и следователно по принцип правно задължени да предоставят издръжка за него, да отговаря на определени критерии по отношение на размера му?“.

По преюдициалния въпрос

- 33 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 45 ДФЕС и член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 трябва да се тълкуват в смисъл, че дете на пограничен работник, което може да се ползва непряко от социалните предимства, посочени в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, като финансирането на образование, предоставено от държава членка за децата на работници, упражняващи или упражнявали дейността си в тази държава, означава единствено детето, което има родствена връзка с този работник, или и детето на съпруга(та) или на регистрирания партньор на посочения работник. В последния случай запитващата юрисдикция по същество иска да се установи отражението на размера на плащанията от пограничния работник за издръжката на това дете върху правото на последното да получи финансова помощ за следване на висше образование като разглежданата в главните производства.
- 34 В самото начало следва да се припомни, че член 45, параграф 2 ДФЕС предвижда, че свободното движение на работници налага премахването на всякаква дискриминация, основаваща се на гражданство, между работниците от държавите членки, що се отнася до заетостта, възнаграждението и другите условия на труд (решение от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 34).
- 35 Съдът постановява, че в специфичната област на предоставянето на социални предимства член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, чийто текст е възпроизведен в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, е особен израз на правилото за равно третиране, закрепено в член 45, параграф 2 ДФЕС, и трябва да се тълкува по същия начин както последната разпоредба (вж. решения от 23 февруари 2006 г., *Комисия/Испания*, C-205/04, непубликувано, EU:C:2006:137, т.15, от 11 септември 2007 г., *Hendrix*, C-287/05, EU:C:2007:494, т. 53 и от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 35).
- 36 Съгласно член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 и член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 работникът, който е гражданин на държава членка, има право, на територията на другите държави членки, на същите социални и данъчни предимства както работниците — местни граждани.
- 37 Съдът многократно приема, що се отнася до член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, че от тази разпоредба се ползват еднакво както работниците мигранти, пребиваващи в приемащата държава членка, така и пограничните работници, които упражняват дейността си като заети лица в тази държава членка, като същевременно пребивават в друга държава членка (вж. решения от 18 юли 2007 г., *Geven*, C-213/05, EU:C:2007:438, т. 15, от 14 юни 2012 г., *Комисия/Нидерландия*, C-542/09, EU:C:2012:346, т. 33, от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 37 и от 14 декември 2016 г., *Bragança Linares Verruga* и др., C-238/15, EU:C:2016:949, т. 39).
- 38 Освен това съгласно постоянната съдебна практика помощта за издръжка и за университетско обучение, завършващо с придобиването на професионална квалификация, представлява социално предимство по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68 (решения от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 38, от 14 декември 2016 г., *Bragança Linares Verruga* и др., C-238/15, EU:C:2016:949, т. 40 и цитираната съдебна практика).

- 39 Съдът е постановил и че финансирането на образование, предоставено от държава членка за децата на работници, представлява за работника мигрант социално предимство по смисъла на посочения член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, когато работникът продължава да осигурява издръжката на детето си (решение от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 39 и цитираната съдебна практика).
- 40 Освен това по силата на практиката на Съда членовете на семейството на работник мигрант се ползват непряко от равното третиране, предоставено на този работник с член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68. При положение че предоставянето на финансиране на образование на дете на работник мигрант представлява за последния социално предимство, самото дете може да се позовава на тази разпоредба, за да получи посоченото финансиране, ако съгласно националното право това финансиране се предоставя пряко на студента (решение от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др., C-20/12, EU:C:2013:411, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 41 По делата в главните производства запитващата юрисдикция е сезирана с жалби от непробиваващи в Люксембург студенти, подадени след отказа на тази държава членка да им предостави държавната финансова помощ за висше образование. Тези студенти считат, че могат да ползват посочената помощ поради семейните си връзки с пограничен работник, който, въпреки че не им е баща, е станал съпруг на майка им след развода на родителите им или — в случая на г-н *Lefort* — след смъртта на баща му.
- 42 В този смисъл следва да се провери дали понятието „дете на работник мигрант“ в смисъла, в който е използвано в практиката на Съда във връзка с член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, която е приложима за член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, и по-специално в решение от 20 юни 2013 г., *Giersch* и др. (C-20/12, EU:C:2013:411), включва децата на съпруга(та) или на признатия от националното право партньор на този работник.
- 43 В това отношение следва да се отбележи, че член 10, параграф 1, буква а) от Регламент № 1612/68, отменен с Директива 2004/38, предвиждаше, че независимо от тяхното гражданство, имат право да се настаняват заедно с работник гражданин на държава членка, нает на работа на територията на друга държава членка, съпругът/съпругата на този работник „и техни низходящи, на възраст под 21 години или издържани от тях“.
- 44 Съдът е тълкувал тази разпоредба в смисъл, че от правото да се настанят заедно с посочения работник се ползват както низходящите на този работник, така и низходящите на неговия/неговата съпруг(а). Всъщност ограничителното тълкуване на посочената разпоредба в смисъл че само общите деца на работника мигрант и на неговия/неговата съпруг(а) могат да се ползват от това право, не би се съобразило с целта за интегриране на членовете на семейството на работниците мигранти, следвана от Регламент № 1612/68 (вж. в този смисъл решение от 17 септември 2002 г., *Baumbast* и *R*, C-413/99, EU:C:2002:493, т. 57).
- 45 Освен това Съдът вече е имал възможност да посочи, че членовете на семейството на работник, които се ползват непряко от равното третиране, признато на работниците мигранти от член 7 от Регламент № 1612/68, са членовете на семейството по смисъла на член 10 от Регламент № 1612/68 (вж. в този смисъл решение от 18 юни 1987 г., *Lebon*, 316/85, EU:C:1987:302, т. 12).
- 46 Следва да се посочи, че член 10 от Регламент № 1612/68 е отменен с Директива 2004/38, тъй като законодателят на Съюза е искал да кодифицира в един законодателен текст правото на събиране на семейството на работниците, на самостоятелно заетите лица, на студентите и на другите незаети с трудова дейност лица, за да се опрости и укрепи това право.
- 47 В контекста на тази реформа законодателят възпроизвежда в член 2, точка 2, буква в) от тази директива понятието „член на семейството“, както е определено от Съда във връзка с Регламент № 1612/68, като уточнява, че това понятие се разбира като включващо преките наследници на

този гражданин, които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка, „както и такива, които са наследници на съпруга/съпругата или партньора“, признат от националното право.

- 48 Както отбелязва генералният адвокат в точка 43 от заключението си, решение от 20 юни 2013 г., Giersch и др. (C-20/12, EU:C:2013:411), и понятието „дете“, използвано в него, се вписват именно в този установен от съдебната практика и законодателството контекст, изложен в точки 42—47 от настоящото съдебно решение.
- 49 В този смисъл става ясно, че понятието „дете на работник мигрант“ в смисъла, използван в практиката на Съда във връзка с член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, трябва да се тълкува като включващо децата на съпруга(та) на този работник или на неговия признат от националното право партньор.
- 50 Доводът на люксембургското правителство, че Директива 2004/38 се отнася само до правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства да се движат и пребивават свободно на територията на държавите членки, а не до правото на пограничните работници да ползват същите социални предимства както работниците — местни граждани, предвидено в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, не може да опровергае това тълкуване.
- 51 Всъщност от развитието на законодателството на Съюза, изтъкнато в точки 46 и 47 от настоящото съдебно решение, както и от факта, че член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 само възпроизвежда без изменения член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68, следва, че членовете на семейството, които могат да се ползват непряко от равното третиране по силата на Регламент № 492/2011, са членовете на семейството по смисъла на Директива 2004/38. Няма данни, от които да се предположи, че законодателят на Съюза е възнамерявал да установи по отношение на членовете на семейството строго разграничение между съответните приложни полета на Директива 2004/38 и на Регламент № 492/2011, съгласно което членовете на семейството на гражданин на Съюза по смисъла на Директива 2004/38 не биха били непременно същите лица като членовете на семейството на този гражданин, когато той се разглежда в качеството му на работник.
- 52 Освен това обстоятелството, че понятието „дете на пограничен работник“ следва да се тълкува като ползващо се непряко от принципа на равенство, закрепен в член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011, с оглед на понятието „членове на семейството“, определено в практиката на Съда във връзка с Регламент № 1612/68 и впоследствие възпроизведено в член 2 от Директива 2004/38, се подкрепя от Директива 2014/54, чийто срок за транспониране изтече на 21 май 2016 г.
- 53 Всъщност от съображение 1 от Директива 2014/54, съгласно което свободното движение на работници „е доразвито от правото на Съюза, чиято цел е да се гарантира, че правата, предоставени на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, се упражняват в пълна степен“, следва, че понятието „членове на техните семейства“ следва да има същото значение като понятието, определено в член 2, точка 2 от Директива [2004/38], и се прилага и за членовете на семействата на погранични работници“.
- 54 Впрочем съгласно член 2, параграф 2 от Директива 2014/54 нейният обхват е идентичен с обхвата на Регламент № 492/2011. Съгласно член 1 от Директива 2014/54 предметът ѝ освен това се състои в улесняване единното прилагане и изпълнение на практика на правата, предоставени от член 45 ДФЕС и членове 1—10 от Регламент № 492/2011.
- 55 Следователно става ясно, че доколкото отговарят на определението за „член на семейството“, по смисъла на член 2, точка 2, буква в) от Директива 2004/38, на пограничен работник, който има достатъчна връзка с обществото на приемащата държава членка, децата на съпруга(та) или на

партньора, признат от посочената приемаща държава членка на този пограничен работник, могат да се считат за деца на този работник, за да могат да се ползват от правото да получат финансова помощ за следване на висше образование, която се разглежда като социално предимство по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011.

- 56 Запитващата юрисдикция по същество иска да се установи и отражението на размера на приноса на пограничния работник за издръжката на детето на своя(та) съпруг(а) върху правото на това дете да ползва финансова помощ като разглежданата в главните производства.
- 57 В това отношение от припомнената в точка 39 от настоящото решение съдебна практика следва, че в хипотезата, при която работникът мигрант продължава да осигурява издръжката на детето си, финансирането на образованието, предоставено от държава членка за това дете, представлява за работника социално предимство по смисъла на член 7, параграф 2 от Регламент № 1612/68. Освен това следва да се отбележи, че член 10 от Регламент № 1612/68, отменен с Директива 2004/38, предвиждаше, че независимо от тяхното гражданство, имат право да се настаняват заедно с работник гражданин на държава членка, нает на работа на територията на друга държава членка, „съпруг/а и техни низходящи, на възраст под 21 години или издръжани от тях“. Законодателят на Съюза, посредством Директива 2004/38, също приема, че „преки наследници [на гражданин на Съюза], които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка, както и такива, които са наследници на съпруга/съпругата или [признатия] партньор[...]“ трябва да се разглеждат като „членове на семейството“ по смисъла на член 2, точка 2, буква в) от същата директива.
- 58 Съдът е постановил, че качеството на член на семейството на издръжка по смисъла на член 10 от Регламент № 1612/68 не предполага право на издръжка. Ако случаят беше такъв, събирането на семейството, което се предвиждаше от тази разпоредба, би зависело от националните законодателства, които са различни в различните държави, което би довело до нееднакво прилагане на правото на Съюза. Така Съдът тълкува член 10, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1612/68 в смисъл, че качеството на член на семейството на издръжка произтича от фактическо положение. Става въпрос за член на семейството, чието подпомагане е осигурено от работника, без да е необходимо да се определят причините за прибъгване до това подпомагане и без да се поставя въпросът дали съответният член на семейството може сам да се издържа посредством упражняване на платена трудова дейност. Това тълкуване произтича от принципа, че разпоредбите за свободното движение на работниците, което е една от основите на Съюза, трябва да се тълкуват широко (вж. в този смисъл решение от 18 юни 1987 г., Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, т. 21—23).
- 59 Както обаче констатира генералният адвокат в точка 67 от заключението си, такова тълкуване е приложимо и когато става въпрос за приноса на пограничен работник за издръжката на децата на неговия/неговата съпруг(а) или признат партньор.
- 60 Следователно в настоящия случай трябва да се приеме, че качеството на член на семейството на издръжка произтича от фактическо положение, което трябва да се преценява от държавата членка и евентуално от националните съдилища. Качеството на член на семейството на пограничен работник, който е на издръжка от последния, следователно може да произтича, когато става въпрос за случая на детето на съпруга(та) или на признатия партньор на този работник, от обективни обстоятелства, като наличието на общо жилище, което споделят работникът и студентът, без да е необходимо да се определят причините за приноса на пограничния работник за издръжката на студента, нито да се изчислява точният му размер.
- 61 Люксембургското правителство обаче изтъква, че би било трудно да се изисква от компетентната администрация да изследва във всеки случай в каква степен пограничния работник, съпруг на родителя на даден студент, заявяващ предоставянето на разглежданата в главните производства финансова помощ, допринася за издръжката на този студент.

- 62 Впрочем, от една страна, следва да се констатира, че според законодателя на Съюза за децата при всички случаи се предполага, че са на издръжка до 21-годишна възраст, както следва по-специално от член 2, точка 2, буква в) от Директива 2004/38.
- 63 От друга страна, от преписката, с която разполага Съдът, личи, че самият люксембургски законодател е поставил предоставянето на държавната финансова помощ за висше образование съгласно член 3 от Закона от 24 юли 2014 г., приложим, считано от академичната 2014/2015 г., в зависимост от условието работникът да „продължава да допринася за издръжката на студента“. Следователно люксембургското правителство не може основателно да поддържа, че условието за принос за издръжката на студента не може да бъде проверено от администрацията.
- 64 Предвид всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 45 ДФЕС и член 7, параграф 2 от Регламент № 492/2011 трябва да се тълкуват в смисъл, че дете на пограничен работник, което може да се ползва непряко от социалните предимства, посочени в последната разпоредба, като финансирането на образование, предоставено от държава членка за децата на работници, упражняващи или упражнявали дейността си в тази държава, означава не само детето, което има родствена връзка с този работник, но и детето на съпруга(та) или на регистрирания партньор на посочения работник, когато този работник осигурява издръжката на това дете. Последното изискване произтича от фактическо положение, което трябва да се преценява от администрацията и евентуално от националните съдилища, без да е необходимо те да определят причините за този принос, нито да изчисляват точния му размер.

По съдебните разноски

- 65 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 45 ДФЕС и член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза трябва да се тълкуват в смисъл, че дете на пограничен работник, което може да се ползва непряко от социалните предимства, посочени в последната разпоредба, като финансирането на образование, предоставено от държава членка за децата на работници, упражняващи или упражнявали дейността си в тази държава, означава не само детето, което има родствена връзка с този работник, но и детето на съпруга(та) или на регистрирания партньор на посочения работник, когато този работник осигурява издръжката на това дете. Последното изискване произтича от фактическо положение, което трябва да се преценява от администрацията и евентуално от националните съдилища, без да е необходимо те да определят причините за този принос, нито да изчисляват точния му размер.

Подписи